

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO NR. I-399
PAPILDYMO 57¹ STRAIPSNIU
PROJEKTO**

1. Projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

Konstitucinis Teismas 2004 m. gegužės 13 d. nutarime yra konstatavęs: „Kad tinkamai vykdytų savo, kaip parlamento, funkcijas ir įgyvendintų savo konstitucinius įgaliojimus, Seimui – Tautos atstovybei reikia turėti išsamią, objektyvią informaciją apie valstybėje ir visuomenėje vykstančius procesus, apie padėtį įvairiose valstybės bei visuomenės gyvenimo srityse ir jose kylančias problemas. Tokios informacijos turėjimas yra būtina prielaida tam, kad Seimas galėtų efektyviai veikti Tautos ir Lietuvos valstybės interesais, kad jis deramai vykdytų savo konstitucinę priedermę.“ Tame pačiame Konstitucinio Teismo nutarime taip pat yra konstatuota: „Seimo konstitucinės funkcijos, Konstitucijoje įtvirtinti Seimo įgaliojimai suponuoja Seimo įgaliojimus kiekvienu atveju, kai iškyla būtinybė spręsti kurį nors Seimo konstitucinei kompetencijai priskirtą klausimą, siekti gauti išsamią, objektyvią informaciją, reikalingą atitinkamiems sprendimams priimti. Būtinybė turėti tokią informaciją reiškia, kad prireikus Seimas gali ne tik pasikliauti visuotinai žinoma ar valstybės institucijų, kitų asmenų jam pateikiama informacija, bet ir pats imtis aktyvios veiklos, kad tokia išsami, objektyvi informacija būtų gauta. Taigi Seimas prireikus gali pats atlikti tyrimą, kad būtų surinkta informacija apie tam tikrus valstybėje ir visuomenėje vykstančius procesus, apie padėtį įvairiose valstybės bei visuomenės gyvenimo srityse ir jose kylančias problemas. Ši Seimo veikla nuosekliai išplaukia iš jo, kaip parlamento, paskirties, iš jo konstitucinių funkcijų ir konstitucinių įgaliojimų.“

Šiuo metu Seimo statute numatyta, kad parlamentinę kontrolę vykdo Seimo komitetai savo kompetencijos ribose, komisijos ir laikinosios kontrolės arba tyrimų komisijos. Pastarasis parlamentinės kontrolės įrankis yra labiausiai paplitęs ir dažniausiai naudojamas, tačiau tokios laikinosios kontrolės arba tyrimų komisijos sukūrimas yra kartu ir labiausiai įpareigojantis bei suteikiantis dideles galias, platų parlamentarų dalyvavimą. Dažniausiai, norint atlikti kokio nors valstybei svarbaus klausimo ar įvykio analizę, pakanka žymiai paprastesnių parlamentinės kontrolės įrankių. Tam būtų galima panaudoti komitetui suteiktas parlamentinės kontrolės galias, tačiau, mūsų nuomone, komiteto atliekamo parlamentinio tyrimo išvadų rengimas yra apibrėžtas gana aptakiai, todėl netarnauja kaip tinkamas, nuoseklus ir reikšmingas parlamentinės kontrolės mechanizmas. Šiuo tikslu, norint atrasti tarpinį mechanizmą tarp itin aukšto lygio laikinosios kontrolės arba tyrimo komisijos ir paprasto komiteto atliekamo parlamentinio tyrimo, siūloma nustatyti tarpinį, formalesnį „Seimo komiteto pranešimo valstybinės svarbos klausimais“ parlamentinės kontrolės mechanizmą. Pasinaudojant tokiu komiteto pranešimu Seimas nustatytų, kokius pranešimus per sesiją komitetai turi parengti, kaip juos pristatyti, o taip pat ir užtikrintų, kad pranešimo rengime dalyvautų ir daugumos, ir mažumos atstovas. Manytina, kad toks parlamentinės kontrolės įrankis leistų komitetams atlikti daugiau operatyvių parlamentinių tyrimų, išsamiau analizuoti, kaip vykdomi įstatymai ir įgyvendinamos reformos valstybinės svarbos klausimais.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projekto iniciatoriai Seimo nariai Andrius Vyšniauskas ir Jurgis Razma

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai

Šiuo metu Seimo statute nenumatyta pareiga Seimo komitetams rengti Seimui pranešimus pagal Seimo patvirtintas temas valstybinės svarbos klausimais.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Nauju teisiniu reguliavimu siekiama nustatyti tarpinį, formalesnį “Seimo komiteto pranešimo valstybinės svarbos klausimais” parlamentinės kontrolės įrankį. Seimas nustatytų, kokius pranešimus per sesiją komitetai pagal savo veiklos kryptis turi parengti, juos pristatyti, o taip pat būtų užtikrinta, kad pranešimo rengime dalyvautų ir daugumos, ir mažumos atstovas. Manytina, kad toks parlamentinės kontrolės įrankis leistų komitetams atlikti daugiau operatyvių parlamentinių tyrimų, išsamiau analizuoti, kaip vykdomi įstatymai ir įgyvendinamos reformos valstybinės svarbos klausimais.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo projekto pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymo projektas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai
Projekto priėmimas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymo projekto įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai
Projekto įgyvendinimas verslo sąlygoms ir jo plėtrai poveikio neturės.

8. Įstatymo projekto inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priimti naujų, pakeisti ar panaikinti kitų galiojančių teisės aktų nereikės.

9. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

10. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymo projektui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, kas ir kada juos turėtų priimti

Seimo valdyba turi patvirtinti komiteto teikiamo pranešimo formą.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks projektui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įstatymui įgyvendinti nereikės papildomų valstybės biudžeto lėšų.

13. Projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Vertinimų ir išvadų negauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

„Pranešimas“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.

Teikia

Seimo nariai:

Andrius Vyšniauskas

Jurgis Razma

Eugenijus Gentvilas

Aušrinė Armonaitė